Rok X. Tarnów, dnia 31-go maja 1910. Nr. 10.

Wychodzi 15-go i ostatniego każdego miesiąca.

GŁOS ROLNICZY

Pismo popularne, ilustrowane, poświęcone wszelkim gałęziom gospodarstwa wiejskiego.

Organ Towarzystw roln. okręgowych: Tarnowskiego, Dąbrowskiego i Myślenickiego.

PRZEDPŁATA ROCZNA przysełana wprost do Redakcyi, wynosi w Austryi 4 k. 50 h., w Niemczech 4 marki, w Rosyi i Król. Polskiem 2 rs. 50 kop.

Dla Myślenic.

Wszystkim P. T. Członkom Tow. roln. okręg. w Myślenicach zwraca się uwagę na ogłoszenie, zamieszczone na str. 158.

Red. Głosu roln.

Odezwa

do P. T. Członków Towarzystwa rolniczego okręgow. Tarnowskiego.

Po myśli uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 26-go lipca 1909 r. i uchwały Wydziału z dnia 2-go kwietnia b. r. wzywam wszystkich P. T. Szanownych Członków do zawiązania Spółki handlowo-rolniczej. Projekt statutu, opracowany przez Syndykat Towarzystw (dawniejszy Związek handlowy Kółek rolniczych), zamieszczam w niniejszym N-rze „Głosu rolniczego“.

Ktoby z Szanownych P. T. Członków życzył sobie należeć do wyż wspomianej Spółki, raczy nadesłać pod adresem Towarzystwa deklaracyę (na ½ arkusza papieru), napisaną według wzoru, zamieszczonego na stronicy 157 „Głosu rolniczego“.

Prof. Tadeusz Czaykowski,
Prezes Towarzystwa rolniczego Tarnowskiego.

Projekt Statutu Spółki handlowej

Członków Towarzystwa rolniczego w Tarnowie, Stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką.

I. Firma, siedziba, okręg i czas trwania.

§ 1.

Na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 r. (Dz. p. p. Nr. 70) zawiązują podpisani Spółkę pod firmą: „Spółka handlowa członków Towarzystwa rolniczego w Tarnowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką".

§ 2.

Siedzibą Spółki jest Tarnów.

§ 3.

Okręg działalności Spółki stanowi terytoryum Towarzystwa rolniczego okręgowego w Tarnowie.

§ 4.

Czas trwania Spółki jest nieograniczony.

II. Cel.

§ 5.

Celem Spółki jest wspólne spieniężanie produktów rolniczych członków, jakoteż wspólne nabywanie dla nich artykułów, potrzebnych im do prowadzenia gospodarstwa rolnego, przy pomocy odpowiednich urządzeń technicznych i handlowych.

III. Członkowie.

§ 6.

Członkami Spółki mogą być tylko członkowie Towarzystw rolniczych, Kółek rolniczych, oraz innych stowarzyszeń zawodowo-rolniczych.

Nowoprzyjęty do Spółki członek winien podpisać oświadczenie przystąpienia do Spółki. oraz uiścić opłatę wstępną (§ 33) i przynajmniej najmniejszy udział; z tą chwilą winien być wpisanym do spisu członków.

Zarząd może także odmówić przyjęcia; nieprzyjętemu wolno odwołać się do Rady nadzorczej w ciągu dni 14-tu od zawiadomienia go o odmownej decyzyi Zarządu: od orzeczenia Rady nadzorczej nie ma odwołania.

§ 7.

Obowiązkiem członka jest:

a) wpłacić do kasy Spółki opłatę wstępną (§ 33) i udział przynajmniej w wysokości ustanowionej. w § 34.
b) odpowiadać za zobowiązania Spółki wobec osób trzecich solidarnie aż do dwukrotnej wysokości deklarowanych udziałów;
c) stosować się do postanowień statutu, do wydanych na jego podstawie instrukcyj i do uchwał Walnego Zgromadzenia Spółki;
d) nie należeć bez zgody Zarządu do innego stowarzyszenia, z takim samym celem, w tym samym okręgu działania;

c) w razie sporu ze Spółką w sprawach wynikających z jej działalności, poddać się orzeczeniu Sądu polubownego po myśli ustawy z dnia 1. sierpnia 1895 (Dz. p. p. Nr. 113).

§ 8.

Członek ma prawo:

a) korzystać ze środków, urządzeń i pomocy Spółki podług postanowień niniejszego statutu i wydanych na jego podstawie instrukcyj;

b) brać udział w Walnych Zebraniach, wybierać i być wybranym do Zarządu lub Rady nadzorczej;

c) uczestniczyć w zyskach Spółki po myśli postanowień niniejszego statutu (§ 40).

§ 9.

Przestaje się być członkiem Spółki w razie:

a) śmierci;

b) dobrowolnego wystąpienia, które dozwolonem jest tylko z końcem roku administracyjnego za poprzedniem trzechmiesięcznem wypowiedzeniem;

c) przesiedlenia się poza obręb okręgu Spółki, jeżeli członek nie pozostał nadal właścicielem gospodarstwa rolnego w okręgu Spółki i jeżeli nie zachodzą wyjątkowe, według uznania Zarządu Spółki okoliczności, przemawiające za dalszem należeniem tego członka do Spółki;

d) wykluczenia, o którem na wniosek Zarządu orzeka nieodwołalnie Rada nadzorcza Spółki.

IV. Organa Spółki.

§ 10.

Organami Spółki są:

a) Zarząd;

b) Rada nadzorcza;

c) Walne Zebranie.

a) Zarząd.

§ 11.

Skład: Zarząd składa się z trzech członków, na 3 lata przez Radę nadzorczą Spółki wybranych; członek Zarządu nie może być równocześnie członkiem Rady nadzorczej; z reguły powinien na żądanie Wydziału miejscowego Towarzystwa rolniczego jeden z członków Zarządu pełnić obowiązki sekretarza Towarz. rolniczego.

W razie wcześniejszego ustąpienia członka Zarządu dokonywa Rada nadzorcza w najkrótszym czasie uzupełniającego wyboru. Rada nadzorcza wyznacza także, kto z wybranych przez nią członków ma być przewodniczącym i zastępcą przewodniczącego Zarządu.

§ 12.

Zakres działania.

1) Zarząd: zastępuje Spółkę sądownie i pozasądownie, przyczem w wypadkach sporów prawnych lub w stosunkach z instytucyami i przedsiębiorstwami może Spółkę zastąpić którykolwiek członek Zarządu na podstawie pisemnego zlecenia Zarządu;

2) wykonywa przepisy ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych, w szczególności zaś prowadzi „Spis członków“,

czuwa nad przestrzeganiem postanowień statutu i wydanych na jego podstawie instrukcyj;

3) przyjmuje nowych członków i przedkłada wnioski Radzie nadzorczej co do wykluczenia członka;

4) załatwia sprawy, odnoszące się do zakupna potrzebnych członkom artykułów i dostarczanych przez członków produktów rolniczych;

5) wystawia pisma i dokumenty, zobowiązujące Spółkę;

6) przedkłada Radzie nadzorczej wnioski co do przyjęcia lub usunięcia urzędników Spółki, a w razach nagłych może ich tymczasowo przyjmować aż do najbliższego posiedzenia Rady nadzorczej;

7) przyjmuje i oddala służbę zatrudnioną przez Spółkę;

8) nadzoruje prowadzenie magazynów, kasy i rachunkowości Spółki;

9) zaciąga w granicach przez Walne Zebranie i Radę nadzorczą ustanowionych pożyczki dla Spółki i czuwa nad ich regularną spłatą;

10) sprawdza przygotowane przez przewodniczącego Zarządu roczne zamknięcia rachunków i bilans Spółki;

11) przygotowuje i przedkłada Radzie nadzorczej wnioski, dotyczące rozwoju Spółki.

§ 13.

Posiedzenia Zarządu zwołuje przewodniczący (lub jego zastępca). Do ważności uchwał potrzeba obecności i zgody przynajmniej dwóch członków. Z obrad i uchwał prowadzi się protokoły, które podpisują wszyscy obecni na posiedzeniu członkowie Zarządu.

§ 14.

Przewodniczący Zarządu kieruje czynnościami Spółki, a w szczególności:

a) prowadzi korespondencyę i rachunkowość Spółki przy pomocy kierownika magazynu albo rachmistrza Spółki;

b) czuwa nad kasą według szczegółowych postanowień instrukcyi kasowej;

c) zwołuje posiedzenia Zarządu i na nich przewodniczy;

d) czuwa nad przestrzeganiem i wykonaniem przepisów obowiązujących ustaw statutu, oraz uchwał Walnego Zebrania i Rady nadzorczej Spółki;

e) jest (wspólnie z kierownikiem magazynu) odpowiedzialny za kasę, inwentarz i prawidłowe załatwianie czynności Spółki.

§ 15.

Inni członkowie Zarządu są obowiązani pomagać przewodniczącemu w załatwianiu czynności Spółki, w szczególności spełniać czynności, przydzielone im uchwałą Zarządu.

§ 16.

Legitymacyę dla członków Zarządu stanowi protokół z posiedzenia Rady nadzorczej, na którem zostali wybrani.

§ 17.

Firmę Spółki podpisuje się w ten sposób, że pod wyciśniętą stampilią kładzie swój podpis dwóch członków Zarządu.

Do ważności zobowiązań wobec osób trzecich, potrzeba podpisu dwóch członków Zarządu.

§ 18.

O wynagrodzeniu i tegoż wysokości dla kierujących członków Zarządu orzeka Rada nadzorcza.

b) Rada nadzorcza

§ 19.

Skład: Rada nadzorcza składa się z ośmiu członków, wybieranych przez Walne Zebranie z pośród członków Spółki na przeciąg 3 lat, oraz 1 delegata Towarzystwa rolniczego w Tarnowie, o ile Towarzystwo, oprócz użyczenia Spółce poparcia moralnego, przystąpi do Spółki z udziałem na kwotę co najmniej K. 1000. W razie wcześniejszego ustąpienia członka, należącego do Rady nadzorczej z wyboru, następuje uzupełniający wybór na najbliższem Walnem Zebraniu.

§ 20.

Do zakresu czynności Rady nadzorczej należy:

a) ostateczne orzekanie o przyjęciu członka do Spółki w razie jego odwołania się przeciw odmownej decyzyi Zarządu;
b) orzekanie stanowcze na wniosek Zarządu o wykluczeniu członka ze Spółki;
c) ustanawianie granicy najwyższej, do jakiej Zarządowi wolno obciążać Spółkę pożyczkami lub kredytem w rachunku bieżącym, oraz oznaczanie maksymalnego osobistego kredytu dla pojedynczych członków;
d) decydowanie o nabyciu nieruchomości i budowie magazynu;
e) wybór członków Zarządu i mianowanie urzędników Spółki;
f) wydawanie instrukcyj i regulaminów dla Zarządu, magazynów i funkcyonaryuszów Spółki;
g) ustanawianie wynagrodzenia, względnie odszkodowania dla członków Zarządu i urzędników Spółki;
h) ustanawianie na wniosek Zarządu wysokości opłat za użytkowanie magazynu Spółki i jego urządzeń (składowe, czyszczenie i t. p.);
i) nadzorowanie czynności Zarzadu, rachunkowości i kasy Spółki;
k) sprawdzanie rocznych zamknięć i bilansów Spółki i przedkładanie Walnemu Zebraniu wniosków co do rozdziału czystego zysku lub pokrycia straty;
l) orzekanie o zawieszeniu w urzędowaniu lub usunięciu pojedynczych członków Zarządu lub urzędników Spółki.

§ 21.

Rada nadzorcza konstytuuje się sama, wybierając ze swego grona przewodniczącego, zastępcę przewodniczącego i sekretarza. Przewodniczący (względnie jego zastępca) zastępuje Radę nadzorczą — w razie potrzeby — na zewnątrz.

§ 22.

Posiedzenia Rady nadzorczej odbywają się przynajmniej raz na kwartał. Posiedzenia zwołuje przewodniczący Rady nadzorczej, względnie jego zastępca. Do ważności posiedzenia potrzeba, aby wszyscy członkowie Rady zostali uwiadomieni, a przynajmniej połowa przybyła na posiedzenie. Uchwały zapadają większością głosów członków obecnych, a w razie równości rozstrzyga przewodniczący. Z obrad i uchwał spisuje się protokół, który podpisuje przewodniczący i sekretarz Rady nadzorczej.

§ 23.

W posiedzeniach Rady nadzorczej mogą także uczestniczyć z głosem doradczym wszyscy członkowie Zarządu; jeżeli jednak obrady dotyczą osobistych spraw członków Zarządu, jakoteż wykonywania nadzoru nad czynnościami Zarządu, winni się uchylić od udziału w posiedzeniach Rady nadzorczej.

§ 24.

Rada nadzorcza może wybrać ze swego grona komisyę kontrolującą z trzech członków i udzielać jej instrukcyi co do wykonania nadzorczych czynności nad Spółką.

c) Walne Zebranie.

§ 25.

Do udziału w Walnem Zebraniu Spółki z głosem stanowczym ma prawo każdy członek Spółki; prawo to gaśnie z chwilą, gdy członek zgłosi swoje wystąpienie ze Spółki.

§ 26.

Przynajmniej raz na rok w pierwszej połowie roku kalendarzowego odbywa się zwyczajne Walne Zebranie Spółki. Nadzwyczajne Walne Zebranie może być zwołane każdego czasu, gdy tego uzna potrzebę Rada nadzorcza, albo tego zażąda przynajmniej $^1/_5$ część członków Spółki.

§ 27.

Walne Zebranie zwołuje przewodniczący Rady nadzorczej lub jego zastępca, a gdyby oni tego zaniedbali, przewodniczący Zarządu. Walne Zebranie zwołuje się publicznem ogłoszeniem i rozesłaniem zaproszeń wszystkim członkom Spółki przynajmniej na 14 dni przed terminem Zebrania. Jeżeli jednak na porządku dziennym jest zmiana statutu, lub rozwiązanie Spółki, winno być zaproszenie rozesłane przynajmniej na 30 dni przed terminem zebrania. Zaproszenie na Walne Zebranie winno zawierać wymienienie terminu, miejsca i porządku dziennego zwołanego zebrania. Wnioski pojedynczych członków mogą być tylko w takim razie objęte porządkiem dziennym Walnego Zebrania, jeżeli przynajmniej na 10 dni naprzód zostały do Zarządu zgłoszone i poparte przynajmniej przez $^1/_{10}$ część członków Spółki.

§ 28.

Zgodnie z poprzedniemi przepisami zwołane Walne Zebranie jest ważnem z reguły bez względu na ilość obecnych członków. Tylko wtenczas, gdy chodzi o zmianę statutu, potrzeba obecności połowy, a gdy chodzi o rozwiązanie Spółki, obecności $^3/_4$ części członków Spółki. W razie, gdyby na Walnem Zebraniu, zwołanem dla zmiany lub rozwiązania Spółki, nie znalazła się przepisana wyżej ilość członków, może być zwołane z tym samym porządkiem dziennym drugie Walne Zebranie, które jest ważnem bez względu na ilość członków obecnych.

§ 29.

Walnemu Zebraniu przewodniczy przewodniczący Rady nadzorczej, jego zastępca, lub przewodniczący Zarządu. Każdy członek, posiadający udział w minimalnej wysokości, posiada 1 głos. Głosowanie odbywa się przez podniesienie rąk lub powstanie. Walne Zebranie może jednak także uchwalić w każdym wypadku z osobna, że głoso-

wanie ma być imienne, albo kartkami. Uchwały zapadają większością głosów członków obecnych na Zebraniu, z wyjątkiem uchwał, dotyczących zmiany statutu, które wymagają większości $^2/_3$ części wszystkich głosów członków, jako też uchwał dotyczących rozwiązania Spółki, które wymagają większości $^3/_4$ części wszystkich głosów członków obecnych na Walnem Zebraniu. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. Z obrad i uchwał Walnego Zebrania spisuje się protokół, który podpisuje przewodniczący Rady nadzorczej (lub jego zastępca), przewodniczący Zarządu (albo zastępujący go członek Zarządu) i ten członek Spółki, który protokół spisywał.

§ 30.

Kompetencya.

Walne Zebranie:

a) wybiera członków Rady nadzorczej (§ 19);
b) udziela Zarządowi i Radzie nadzorczej absolutoryum z czynności i rachunków;
c) zatwierdza roczne zamknięcia i uchwala o użyciu czystego zysku lub pokryciu straty;
d) rozstrzyga o pociągnięciu członków Rady nadzorczej do odpowiedzialności:
e) uchwala o wnioskach objętych porządkiem dziennym, a dotyczących czynności i rozwoju Spółki;
f) decyduje o zmianie statutu i rozwiązaniu Spółki.
g) wybiera komisyę rewizyjną z trzech członków złożoną na lat 3.

§ 31.

Walne Zebranie może uchwalać tylko w sprawach objętych porządkiem dziennym.

V. Fundusze.

§ 32.

Fundusze Spółki tworzą się:

a) z opłat wstępnych;
b) z udziałów członków;
c) z subwencyi i zasiłków otrzymanych przez Spółkę;
d) z pożyczek przez Spółkę zaciąganych;
e) z zysków Spółki i innych źródeł.

§ 33.

Przy wstąpieniu do Spółki winien każdy członek uiścić jedną koronę jako opłatę wstępną, która przechodzi na własność Spółki.

§ 34.

Każdy członek musi mieć udział w kwocie przynajmniej dziesięć koron, wolno jednak członkowi deklarować i wpłacić udział wyższy. Zwrot udziału następuje w rok po upływie tego roku administracyjnego, w którym członek ustąpił ze Spółki, po przyjęciu rachunków przez Walne Zgromadzenie.

§ 35.

Od udziałów w całości wpłaconych wypłaca Spółka dywidendę czyli odsetki w wysokości ustanawianej z dołu (za poprzedni rok) corocznie przez zwyczajne Walne Zebranie. Dywidenda nie może przenosić 5% (pięć od sta).

§ 36.

W jakich granicach i pod jakimi warunkami wolno Zarządowi zaciągać dla Spółki pożyczki, albo korzystać z kredytu w rachunku bieżącym, decyduje Rada nadzorcza Spółki na wniosek Zarządu.

VI. Rachunkowość.

§ 37.

Rok administracyjny Spółki liczy się od 1. stycznia do 31. grudnia danego roku kalendarzowego.

§ 38.

Najpóźniej do końca marca winien Zarząd zestawić zamknięcie rachunków i bilans za ubiegły rok administracyjny i przedłożyć Radzie nadzorczej do sprawdzenia. Rada nadzorcza winna zamknięcie rachunków i bilans sprawdzić przez Komisyę rewizyjną i przed upływem pierwszego półrocza przedłożyć Walnemu Zebraniu wraz z wnioskami co do rozdziału czystego zysku lub pokrycia straty.

§ 39.

Bilans Spółki winien wykazywać:

a) w stanie czynnym: gotówkę z końcem roku administracyjnego, papiery wartościowe podług kursu z końcem roku administracyjnego, wartość ruchomości i nieruchomości po potrąceniu odpowiedniego procentu na umorzenie, a w każdym razie nie wyższą niż własne koszta nabycia oraz stan wierzytelności Spółki po potrąceniu lub odpisaniu pretensyj nieściągalnych;

b) w stanie biernym: udziały członków, należną a nie wypłaconą dywidendę, wszelkie długi Spółki i stan funduszu rezerwowego;

c) zysk czysty, który jest przewyżką stanu czynnego nad stanem biernym, albo stratę, jeżeli stan bierny okazał się większym od stanu czynnego.

§ 40.

Czysty zysk rozdziela Walne Zebranie według następujących zasad:

a) najmniej 30% zysku przeznacza się do funduszu rezerwowego, dopóki tenże nie wzrośnie po myśli § 44 statutu i według uznania Walnego Zebrania do dostatecznej wysokości;

b) następnie przeznacza się odpowiednią kwotę na dywidendę od udziałów (§ 35);

c) resztę zysku przeznacza się na cele ogólne rolnicze do dyspozycyi Towarzystwa rolniczego w Tarnowie.

§ 41.

Stratę pokrywa się przedewszystkiem z funduszu rezerwowego; niepokrytą w ten sposób część straty pokrywa się przez użycie na ten cel odpowiedniej kwoty z udziałów członków, a gdyby fundusz rezerwowy i udziały członków nie wystarczyły na pokrycie całej straty, winni członkowie uiścić w oznaczonym terminie dopłaty w stosunku do wysokości deklarowanych udziałów.

VII. Fundusz rezerwowy.

§ 42.

Fundusz rezerwowy Spółki winien stopniowo wzrastać przynajmniej do wysokości 10% kapitału obrotowego, a może być także podług uznania Walnego Zebrania podwyższony.

Fundusz rezewowy jest wspólnym majątkiem i służy na pokrycie możliwych strat Spółki: członkowie nie mają do niego pojedynczo żadnego prawa i niemogą żądać jego rozdzielenia.

VIII. Ogłoszenia.

§ 43.

Ogłoszenia od Spółki pochodzące podpisuje przewodniczący Zarządu, z wyjątkiem przewidzianego w § 29 statutu Spółki ogłoszenia o zwołaniu Walnego Zebrania przez przewodniczącego Rady nadzorczej lub jego zastępcę. Ogłoszenie winno być przybitem na tablicy dla ogłoszeń Spółki przed jej lokalem. W razie uznanej przez Zarząd potrzeby, umieszczać będzie Spółka swe publiczne ogłoszenia w czasopiśmie, wyznaczonem do tego przez Radę nadzorczą.

IX. Zmiana statutu.

§ 44.

Niniejszy statut może być przez Walne Zebranie zmieniony, jeżeli:

a) Walne Zebranie, na którego porządku dziennym pomieszczono zmianę statutu, zostało przynajmniej na 30 dni naprzód prawidłowo zwołanem;

b) połowa członków Spółki bierze udział w Walnem Zebraniu, zwołanem dla zmiany statutu;

c) przynajmniej $^{2}/_{3}$ części obecnych oświadczy się za proponowaną zmianą;

d) uzyskanem było poprzednie zezwolenie Syndykatu Towarzystw rolniczych w Krakowie, jako organu nadzorującego Spółkę.

Gdyby na zwołanem prawidłowo dla zmiany statutu Walnem Zebraniu nie znalazła się połowa członków, może być w ciągu dni 14 zwołanem ponowne Walne Zebranie dla załatwienia tego samego porządku dziennego i w takim razie jest ważnem bez względu na ilość obecnych członków, co w ponownem zaproszeniu należy zaznaczyć.

X. Zawiązanie i rozwiązanie Spółki.

§ 45.

Do zwołania Walnego Zebrania, na którem następuje zawiązanie Spółki, nie potrzeba zachowania formalności, przewidzianych w § 27 statutu.

§ 46.

Dobrowolne rozwiązanie Spółki może nastąpić na Walnem Zebraniu, zwołanem prawidłowo przynajmniej na 30 dni naprzód, jeżeli w niem bierze udział co najmniej $^{3}/_{4}$ części wszystkich członków Spółki i jeżeli przynajmniej $^{3}/_{4}$ obecnych oświadczy się za rozwiązaniem. Gdyby się na Walnem Zebraniu, zwołanem w celu rozwiązania Spółki, nie znalazła dostateczna ilość członków, może być w ciągu dni 14 zwołanem ponowne Zebranie z tym samym porządkiem dziennym, a tak zwołane ponowne Walne Zebranie jest ważnem bez względu na ilość obecnych członków, co w ponownem zaproszeniu należy zaznaczyć.

§ 47.

Likwidacya następuje podług postanowień ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych.

Nadwyżka majątku Spółki, pozostała po zaspokojeniu wszystkich wierzycieli Spółki, winna być spieniężoną i oddaną w tymczasowy zarząd Syndykatu Towarzystw rolniczych. Gdyby w ciągu 10 lat od rozwiązania Spółki zawiązało się nowe stowarzyszenie w okręgu Spółki z podobnymi celami i godne zaufania, o czem orzeka Syndykat po zasiągnięciu opinii c. k. Tow. rolniczego krakowskiego, wówczas temu nowemu stowarzyszeniu wydany będzie majątek po rozwiązanej Spółce. Gdyby zaś w ciągu 10 lat nie zawiązało się takie nowe stowarzyszenie w okręgu Spółki, wówczas cały majątek rozwiązanej Spółki wraz z narosłymi procentami przypadnie i wydany będzie Towarzystwu rolniczemu Tarnowskiemu na cele popierania rolnictwa w obrębie działalności rozwiązanej Spółki.

XI. Nadzór.

§ 48.

Spółka poddaje się z mocy niniejszego statutu opiece i nadzorowi Syndykatu Towarzystw rolniczych w Krakowie.

Z tego tytułu Spółka ma prawo zażądać od Syndykatu fachowej pomocy przy założeniu i kontroli Spółki i jej organów w każdym kierunku ich działalności. Na żądanie Spółki obowiązany jest Syndykat dostarczać jej towarów, w zakres jego działalności handlowej wchodzący.

Natomiast Syndykat ma prawo wykonywać nadzór i kontrolę nad Spółką i jej organami w każdym kierunku ich działalności i w sposób, jaki uzna za właściwy.

Bliższe określenie wzajemnego stosunku między Spółką a Syndykatem normuje osobna uchwała Syndykatu.

Jeżeli Spółka uchyla się od przeprowadzenia kontroli, albo nie stosuje się do instrukcyi i wskazówek, otrzymywanych od Syndykatu lub od upoważnionych przezeń organów, może Syndykat cofnąć swą opiekę i pomoc dla Spółki.

O uchwale tej zawiadomi Syndykat Spółkę, właściwy sąd handlowy i Towarzystwo rolnicze okręgowe w Tarnowie.

XII. Postanowienia przejściowe.

§ 49.

Pierwsze Walne Zebranie handlowej Spółki członków Towarzystwa rolniczego Tarnowskiego odbyte w dniu .... upoważniło do wyjednania sądowego zarejestrowania Spółki .... *)

Czy znieść cła na zboże lub nie?

Od dłuższego czasu pojawiają się w „Ojczyźnie“ artykuły, pisane przez pana posła Zamorskiego na temat: „Czy znieść cło na zboże czy nie?“

Sprawa ta wywołała wśród chłopów żywe zainteresowanie — co widać z licznych artykułów poruszonych w tym przedmiocie. Lecz jak zawsze u nas, nie ma i tu zgody. Jedni oświadczają

*) Wzór deklaracyi na str. 157.

się za zniesieniem ceł na zboże, wychodząc z tej słusznej zasady, że chleb powinien być tani, a co za tem idzie każdemu dostępny. Widać jednak, że i w Galicyi, kraju wybitnie rolniczym, gdzie trzy czwarte ludności rolnictwem się zajmuje, „chleba powszedniego“ brakuje, lub tak jest drogi, że nawet ci, którzy z tytułu swego zajęcia powinni go mieć poddostatkiem i rolnicy bez chleba obchodzić się muszą. Nic też dziwnego, że nastaje przymusowa emigracya do Ameryki, Prus, Saksonii, bo w braku pożywienia z głodu by umrzeć przyszło.

Inni natomiast oświadczyli się przeciw zniesieniu ceł twierdząc, że produkta rolne potanieją, a przez to przyczynią się do zubożenia rolników w kraju. — Różni różne poczęli dawać wskazówki celem stłumienia drożyzny artykułów żywności w kraju. Cała bieda w tem, że te wszystkie wskazówki tchną jakiemś mentorstwem, chęcią dawania wskazówek, które tylko w teoryi bardzo ładnie brzmią, w praktyce natomiast mogą przynieść zgoła inne, często nie oczekiwane skutki. Tu nie pomoże doradzanie, by prowadzić gospodarstwo mleczne, hodowlę kur, sadownictwo, pszczelarstwo, bo to wszystko bardzo dobre, ale jako dodatek do gospodarstwa, uboczna gałąź, z której pewien dochód czerpać można. Wierzę, że są tacy, którzy z tej gałęzi gospodarstwa czerpią dochód i to znaczny, lecz nie doradzałbym stanowczo, aby Galicya stała się jednym wielkim sadem, pasieką lub czemś podobnem, bo musielibyśmy z nadmiaru tych wszystkich przysmaków poumierać z głodu. Opieranie się na cyfrach statystycznych jest także bardzo wątpliwe, bo liczba ludności zmienia się ciągle, a my opieramy się na danych statystycznych z 1900 roku Zresztą bardzo dużo emigruje, tak że tylko w przybliżeniu potrafimy liczbę ludności wykazać. Hasło: znieść cło na zboże i inne artykuły żywności, wyszło jeszcze przed laty od socyalistów. Ci bowiem uważając się za specyalnych orędowników stanu robotniczego, postanowili mu zapewić taniość pożywienia, nie troszcząc się wcale o to, czy rolnikowi „takie pobożne“ życzenia na dobre wyjdą. Widocznie projektodawcy nie rozumieją, że koszta produkcyi, zwłaszcza na gruntach gorszych są znaczne i dlatego też rolnik nasz nie może oddać zboża po tej cenie, po jakiej odda ten sam towar rolnik amerykański lub rumuński.

To też aby rolnictwo nasze uchronić od groźnej konkurencyi, pozaprowadzano na obce zboże, z zagranicy do nas przywożone, stosunkowo wysokie cło, a uchylenie ceł sprowadziłoby niechybnie ruinę rolnictwa. Z tem, że ziemia zagranicą jest żyźniejsza, podatki gruntowe bardzo małe, rolnik tańszy, lub też że przy bardzo małych obszarach roli łatwość użycia maszyny daje sposobność tańszego zbytu produktków rolnych. Żeby dogodzić warstwom, które często za dużo krzyczą, a mało robią, otwiera się granice na oścież, wpuszcza się obce zboże lub bydło do kraju, a ty „gazdo“ apeluj do Pana Boga. Za to rolnikom „przyznaje“

się jako odszkodowanie kilka milionów na poprawę hodowli bydła, podniesienie rolnictwa, których z pewnością żaden rolnik nie zobaczy. A że u nas rolnictwo po macoszemu traktowane, to widać z ogólnego jego stanu. Wszystkie inne stany mają jakąś opiekę prawną, a ty chłopie borykaj się z całą kompanią różnych pijawek. Fundusz melioracyjny nędznie mały, brak opieki przy zakupywaniu nawozów sztucznych, maszyn rolniczych itd. Szkoły rolnicze, chociaż kraj tysiące kosztują, to zakłady do kształcenia ekonomów i pisarzy dworskich. To jest tylko część kwiatków „popierania“ rolnictwa naszego. Trzeba być pewnym, że i rząd nie bardzo będzie się kwapił ze zniesieniem ceł na zboże. Wszak cło z każdego centnara obcej pszenicy przynosi mu około 6 K., co w 1909 r. dało sumę 90 milionów K. Gdzież znaleść pokrycie tej sumy, gdyby cło zniesiono? Drożyzna z pewnością każdemu dokucza, lecz ona tak dotyka robotnika, jak i rolnika. Jeżeli np. robotnik lub urzędnik płaci za artykuły żywności drożej, to za to żąda ciągle podwyższenia płacy lub pensyi. Fabrykant płacąc robotnikowi więcej, nakłada większe ceny na towar, a towar ten i rolnik kupuje. Więc gdzież tu mówić o drożyźnie artykułów żywności, kiedy tu wszystko drogie. Jeżeliby już miano znieść cło, to znieść należy to wszystko, ot poprostu zrobić z monarchii olbrzymie targowisko konkurencyjne, a ręczę, że wszystko będzie możliwie tanio. Ponieważ taka rada w jednym roku zrujnowałaby i przemysł i rolnictwo, wprzód przeto szukać należy innych środków ratunku. Tu nie pomoże wołanie: chłop winien, rząd winien lub ktoś inny, tylko trzeba się wziąść razem do roboty, by złe usunąć. Należy zawiązać „stowarzyszenia spożywcze“, nawiązać bezpośrednie stosunki z producentem rolnikiem, usunąć pośredników handlarzy, którzy ciągnąc olbrzymie zyski, podnoszą cenę produktów spożywczych w dwójnasób.

Należałoby i wiejskim „malkontentom“ dać jakieś zajęcie. Wielka bieda, że u nas o przemyśle domowym prawie zapomniano. Marzy się o przemyśle wielkim, stwarza się przy pomocy banków żydowsko-niemieckich „banki przemysłowe“ — które jednak Galicyi nie uprzemysłowią. Będą to raczej „filie“ fabryk austryackich — forpoczty germanistycznych zakusów — dalsze zabiegi panoszącego się żydowstwa. Stworzyć więc przemysł domowy — użyć nadmiar sił roboczych do tego zawodu — to z pewnością z czasem dojdziemy do przemysłu wielkiego rodzinnego. Należałoby i naszych rękodzielników w mieście poruszyć i wyrwać ich ze szpon lichwiarskich żydowskich. Dziś bowiem rękodzielnik nasz jest w znacznej mierze na usługach żydów z tego jedynie względu, że siedzi w jego kieszeni.

Nic też dziwnego, że rękodzielnik nasz nie ma tej samodzielności — rzutkości co zagraniczny, bo mu brakuje dwóch rzeczy: dokładnego przygotowania do zawodu i kapitału. A że Galicya obfituje w specyalny rodzaj rękodzielników, tak zwanych „partaczy“,

to o tem każdy wie. Do organizacyi zatem tak rolnicy jak i robotnicy! Jednym i drugim nędza dokucza — usunąć należy te zapory — które nas dzielą — które tworzą przepaść między miastem a wsią. *Tą zaporą jest nieuczciwy handlarz-pośrednik żyd.* Rolnik i robotnik bez pośredników obejść się w znacznej mierze powinien, a więc — precz z pośrednikami!

Jaworzynka Bronisław. *Wieniec-Pszczółka.*

Drobiazgi.

Kto chce utrzymać ścieżki w czystości bez wielkiego trudu, niech użyje środków, jakimi posługują się ogrodnicy. I tak może je zlewać wodą pogazową, rozcieńczonymi kwasami solnym lub siarkowym, świeżem mlekiem wapiennem, a także może je posypać solą bydlęcą. Najtańszym z tych środków jest woda pogazowa, którą jednak trzeba zlewać ścieżkę kilka razy, jak tylko nowy porost się ukaże. Podobnie ma się rzecz i z solą bydlęcą, jednorazowe posypanie zwyczajnie niewystarcza. Stosowanie kwasów jest nieco droższe, lecz za to skuteczniejsze. Rozczyn do zlewania sporządza się w następujący sposób: 100 l. wody miesza się z 15 kg. niegaszonego wapna i $1^1/_2$ kg. kwasu siarkowego lub solnego. Rozczynem tym przy pomocy konewki ogrodowej spryskuje się kilka razy każdą ścieżkę, zważając, by rozczyn nie uszkodził roślin przydrożnych.

Niezniszczalny pokost. Narzędzia gospodarcze i ogrodowe sporządzone z drzewa, ulegają łatwo gniciu i butwieniu, jeśli się je pozostawia na słocie. Chcąc je uodpornić należy je pokryć warstewką lakieru, który sporządza się z czystego grafitu, kauczuku i szelaku, biorąc tych materyałów po równej części, oprócz tego trzeba do tej mieszaniny dodać nieco cukru ołowiowego i rozcierać tę masę z olejem terpentynowym i lnianym, nadając jej gęstość śmietany.

KALENDARZ od 1-go do 16-go czerwca. 1. Ś. Nikodema m., 2. C. Erazma k. 3. P. N. Serca Jez., Klotyl., 4. S. Kwiryna, 5. w. 3 po Św. Jakóba, 6. P. Norberta, 7. W. Roberta, 8. Ś. Medarda, 9. C. Felicyana i Prima, 10. P. Małgorzaty, 11. S. Barnaby apost., 12. N. 4 po Św. Onufrego, 13. P. Antoniego, 14. W. Bazylego, 15. Ś. Wita i Modesta.

Kalendarz myśliwski i rybacki. Polować można na kozły i rogacze, a od połowy czerwca na ptactwo wodne. Łowić wolno wszystkie ryby, prócz: brzany, cyrty i leszcza.

Poradnik gospodarczy na miesiąc czerwiec. Ugory podorywać i nawozić. W polu: plewić i przerzedzać: buraki, marchew, len, proso i t. p., wszelkie okopowizny okopać: kosić łąki i koniczę, postarać się o nasienie rzepy ścierniówki, stodoły i brogi poreperować, boiska polepić. W ogrodzie: kończyć przesadzanie rozsady, rozsadniki obsiać późnemi odmianami kalarepy, kalafiorów, itp.; grzędy plewić i spulchniać, w czasie posuchy wody nie skąpić, lecz podlewać obficie. W sadach: tępić owady, a drzewa i krzewy zasilać gnojówką.

Deklaracya.

Niniejszem oświadczam, że przystąpię do mającej zawiązać się spółki handlowej rolniczej w Tarnowie i deklaruję udziałów po 10 koron.

dnia .... **1910.**

podpis

Do P. T. Członków Towarz. roln. myślenickiego.

Towarzystwo rolnicze okręgowe w Myślenicach urządza dla swych członków wycieczkę rolniczą w okolicę Kromieryża na Morawach. Organizacyą tej wycieczki obliczonej na trzy dni zajęła się Rada kultury krajowej na Morawach. W wycieczce tej zgłosiło swój udział około 50 członków Tow. roln. Zwiedzać się ma szkołę rolniczą, szkołę mleczarską, gospodyń wiejskich, mleczarnię związkową, dwa gospodarstwa włościańskie i jedno wielkie gospodarstwo w Napagedlu.

Wyjazd nastąpi dnia 9. **czerwca** pociągiem pospiesznym, odchodzącym z Krakowa o **g. 3'55 rano.** Wydział Towarzystwa prosi Pp. Członków wycieczki, aby w tym dniu już o **wpół do czwartej rano zebrali się na dworcu kolejowym w Krakowie**. Szczegółowy program oraz odznaki zostały pocztą pp. Członkom przesłane.

W razie gdyby który z p. p. uczestników wycieczki programu i odznaki nie otrzymał, zechce zgłosić się listownie, lub osobiście do biura Towarzystwa rolniczego w Myślenicach.

Dział ogłoszeń.

Za ten dział redakcya nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności.

Administracya „Głosu rolniczego" podaje do wiadomości, że:

1 **jeszcze uzupełnia (kompletuje) wszystkie roczniki**, które wyszły w przeciągu 10-cio lecia, i że liczy za każdy numer po 25 h. Nadliczbowe numera (luźne) będą w tym roku zniszczone;

2) **zbiory**, w których brakuje jakiegoś rocznika Głosu roln." z bądź którego roku, **uzupełnia jeszcze (kompletuje)** po cenie 4 K. za rocznik nieoprawny, a po 5 K. za oprawny w płótno, z ozdobną winietą;

3) chcąc uczynić zadość dość częstym żądaniom, postarała się Adm. o **okładki dla „Głosu roln."** Okładki oprawne w płótno, z wygniecioną winietą, jak na frontowej stronicy Gł. r. z tytułem i rokiem wydawnictwa na grzbiecie, odstępuje po cenie 70 h. za sztukę, wraz z portem pocztowem;

4) wysyła opłatnie (jako posyłki polecone): **Hodowlę ryb i raków** prof. T. Czaykowskiego, nieoprawną po cenie 4 K. — oprawną w płótno po 5 K., za zaliczką o 20 h. drożej;

5) wysyła opłatnie (jako posyłki polecone): **Hodowlę trzody chlewnej** prof. T. Czaykowskiego, nieoprawną po cenie 2 K. 66 hal. — oprawną w płótno po cenie 3 K. 66 h., za zaliczką o 20 h. drożej;

6) wysyła opłatnie (nie polecone): **Poradnik przy wyrobie win owocowych i jagodowych** prof. T. Czaykowskiego, po cenie 70 h. Należytość może być przysłana w listach, znaczkami pocztowymi;

7) **okładki w płótnie, nadające się do oprawy Hodowli ryb i trzody chlewnej** z ozdobnie gniecionymi winietami wysyła Adm. „Gł. roln." po cenie 70 hal. za sztukę.

Redaktor odpowiedzialny i wydawca: **T. CZAYKOWSKI,**
profesor gospodarstwa w c. k. Seminaryum naucz. w Tarnowie.

Adres Redakcyi i Administracyi: **Tarnów, ulica Różana, Nr. 11-ty.**

Drukiem Józefa Piszа w Tarnowie.